

DOOR AKWASI O. ANSAH
FOTOGRAFIE ILJA MEEFOOT

Discussies over Zwarte Piet

'ONTWIKKELEN OF OPDONDEREN!'

Zwart Licht-rapper Akwasi maakt zich al jaren kwaad om Zwarte Piet. Nu Sinterklaas weer in het land is, ging hij speciaal voor Nieuwe Revu de straat op. Verkleed als... Zwarte Piet. 'Zwarte Pieten worden de nieuwe boerka's van Nederland.'

Ik sta op een plein in Amstelveen en een klein blank meisje zegt: 'Kijk, daar heb je een echte piet!' Ik draag een rood zwartepieten-kostuum en voel me eigenlijk verrassend gelukkig. Mensen zwaaien en lachen naar me, terwijl ik pepernoten uitdeel. Ik maak ze blij.

Verrassend, want twee dagen eerder gruwde ik van het idee dat ik verkleed als Zwarte Piet over straat zou moeten. En nog steeds eigenlijk, maar hier op het plein maakt dat gevoel even plaats voor geluk.

Maar toch, nu ik dit stuk aan het typen ben, is dat gevoel weer verdwenen. Ik haat Zwarte Piet. Oprecht! Kan het gewoon niet uitstaan. We zijn toch zo tolerant, zo progressief in Nederland? Of bedoel ik hypocriet?

Gek, dat Sinterklaas vorig jaar in Londen door de HEMA werd geïntroduceerd zonder de zwartgeschminkte pieten. Kleine zwarte cirkeltjes op roomblanke wangen waren daar voldoende. De normen en waarden van de Engelsen dienden namelijk gerespecteerd te worden. En, traditie of niet, sinds kort zijn Sinterklaas en zijn knechten verboden op Schiphol, omdat de internationale passagiers het niet zouden begrijpen. Maar in Nederland moeten ze negerzwart of negerbruin zijn, dat is namelijk traditie. Ik noem dat hypocrisie.

Voordat je na het lezen van dit artikel besluit een enkeltje naar Ghana voor me te kopen, zeg ik dat dit mijn eigen land

is. Voordat vijf politieagenten mij straks uit tram 17 halen omdat ik een shirt met de opdruk 'Zwarte Piet is racisme' draag, en me bont en blauw slaan, zeg ik dat dit mijn mening is.

VERNEGERISERING

Er is weer angst in Nederland. Ditmaal gaat het niet over terreur, maar over geluidloze tegengeluiden die zonder pardon weggemoffeld, onderdrukt of zelfs weggeslagen worden.

Zoals de Antilliaanse dichter Quinsy Gario tijdens de intocht in Dordrecht merkte. Hij werd door de politie mishandeld. Maar het geluid verdwijnt nooit.

Begrijp me niet verkeerd, de goedheiligman is een goede vriend. Het gaat om die karikaturale beelden van die knechten. Dat kroeshaar, die vuurrode lippen, de gouden oorkingen, de negerzwarte schmink zoals je die kunt halen bij de Sligro. Het is niet meer van deze tijd. Tradities maken ontwikkelingen door. Ik stel voor dat Zwarte Piet hetzelfde doet. Ontwikkelen of opdonderen!

Onder het motto *'If you can't beat them, join them'*, kroop ik voor het eerst van mijn leven in de huid van dit stereotype, gewapend met een zak vol pepernoten. En de kinderen waren dol op me. Nou ja, niet per se op mij natuurlijk, maar op dat racistisch fenomeen.

Ik werd gezien als de echte Zwarte Piet. *The real deal*. Geen moment is er gevraagd waarom ik geen schmink op had. Voor

DE KINDEREN
ZAGEN ME
ALS DE
ECHTE
ZWARTE PIET.
THE REAL
DEAL

hen was ik het gewoon. Bovendien had ik lekkers bij me. Feestje dus.

Dat snap ik. Als kind was ik dol op het sinterklaasfeest. Wie houdt er niet van cadeautjes? Maar hoe vaker ik op straat werd uitgemaakt voor Zwarte Piet, des te meer ik het haatte. Als volwassene ben ik Zwarte Piet genoemd door kinderen in het bijzijn van hun ouders, die de koppen in het zand staken van schaamte.

Dat hij zwart is door het roet van de schoorsteen is slap gelul. Dat geloofde ik als kind niet eens. De Kerstman komt ook door de schoorsteen, maar transformeert hij dan in een Zwarte Piet? Voor een autochtone Nederlander is het leuk om voor een dagje of meer een neger te spelen en makkelijk om te zeggen dat dat niet racistisch is. Maar het is niet aan de witte Nederlander om dat te zeggen, want daar slaat dit niet op.

Dit slaat op de zwarte Nederlander. Een stereotype Nederlander is krenterig, heeft blond haar, blauwe ogen, draagt klompen, heeft tulpen en houdt van kaas.

Een stereotype neger heeft een accent, is lenig, snel, heeft dikke lippen, kroeshaar en gouden oorkingen. De vernegerisering van de Zwarte Pieten is niet ver te zoeken.

WITTE SUPERIEURE BAAS

Slavernij is voor zwarte mensen net zo gevoelig als de holocaust is voor Joden. Lang geleden is het niet, we hebben het over de overgrootvader van mijn vader. Moeten we elk najaar herinnerd worden aan het feit dat er een witte superieure baas was, en een zwarte inferieure knecht? Die knecht was een negerslaaf voor zijn witte baas, en die koloniale symboliek wordt nog volop vertegenwoordigd door deze traditie. Holland weet niet beter. Eind 19de eeuw was er de opmars van Blackface. Dit waren vooral blanke mensen die zich zwart schminkten, kroeshaar en dikke lippen hadden, om zwarte mensen te bagatelliseren in theatervoorstellingen. Ze waren luie, acrobatische, oliedomme, onbeschaafde,

muzikaal goede tapdancers. Stereotype negers dus. Blackface werd in Amerika razend populair, maar ook omstreden vanwege haar racisme. Vanaf 1960 werd het verboden. De Golliwog, een minivariant

DE GEBOORTE VAN ZWARTE PIET

Er bestaan verschillende verhalen over de oorsprong van Zwarte Piet. Volgens de meest gangbare theorie is hij van oorsprong blank en werkte hij als schoorsteenveger. Zijn zwarte kleur komt door het roet van schoorstenen en hij draagt een roe voor het schoonmaken. Hij is ervaren in het klimmen over daken en ook de traditionele kleding van een schoorsteenveger lijkt op die van Zwarte Piet. Volgens het Meertens Instituut, onderzoeksinstituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, heet Zwarte Piet eigenlijk Jan de Knecht, een blanke man die Sinterklaas trouw assisteert. Anderen menen dat Sint Nicolaas ooit het Ethiopische jongetje Piter vrijkocht op een slavenmarkt in het Turkse Myra. Uit dankbaarheid bleef Piter de goedheiligman helpen bij zijn nobele taak. ALEX VAN RIEL

van de Zwarte Piet en in de jaren vijftig concurrent van de teddybeer, is dat ook. Ik zie het al gebeuren, Zwarte Pieten worden verboden. En daarmee worden ze de nieuwe boerka's van Nederland. Daar waar de moslims de zondebokken waren, klimmen de zwarten eindelijk weer naar boven op de *wall of shame*. Mensen op het platteland gaan tijdens Halloween of Sinterklaas toch verkleed als Zwarte Piet om een statement te maken.

LEKKER HOLLANDS

Ik wil juist dat het gemoderniseerd wordt. Het hoeft niet verboden te worden. Neem nou dat voorbeeld van Londen. Zwarte Piet komt inderdaad uit de schoorsteen en heeft daardoor zwarte vegen of rondjes in zijn gezicht. Ze hoeven geen rode lippen te hebben, geen zwart kroeshaar, geen gouden oorkingen. En ze hoeven al helemaal niet zwart geschminkt te worden. Dat de echte Sint uit Turkije komt en niet uit Spanje kan me niets schelen. Dat tulpen niet uit Nederland komen, maar oorspronkelijk uit Kazachstan vind ik ook niet erg. Laten we er gewoon lekker Hollands over doen. Wat de boer niet kent, moet ie maar leren proeven. Over tien jaar vier ik het sinterklaasfeest met mijn kind. Er zullen natuurlijk Zwarte Pieten bij zijn. En die zullen vegen in hun gezicht hebben. 05